

Številka: 129-1101/2009/2

Datum: 18.12.2009

predlagam.vladi@gov.si

ZADEVA: PREDLOG 27: Enoten otroški dodatek

ZVEZA: Predlog posredovan preko spletnega orodja *predlagam.vladi.si*

Prejeli smo predlog za uvedbo enotnega otroškega dodatka, ki bo neodvisen od mesečnih in drugih prejemkov. Otroški dodatek bi moral biti prejemek, ki ga starši prejema zato, ker imajo otroka. Poenostavitev sistema bi morala iti v smeri, da bi vsak, ki pri dohodnini uveljavlja olajšavo za otroka, avtomatično prejemal tudi otroški dodatek. Podoben sistem, ki zelo dobro deluje ima Avstrija. Predlagatelj je prepričan, da bi s tem sistemom prihranili veliko stroškov na račun birokracije. Te prihranke bi lahko porabili za izplačilo otroških dodatkov.

V zvezi s predlogom je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve pripravilo kratko analizo veljavne ureditve področja otroškega dodatka:

1. PREGLED SEDANJE UREDITVE OTROŠKIH DODATKOV

Pravico do otroškega dodatka ima eden od staršev za otroka s prebivališčem v Sloveniji. Za uveljavljanje pravice do otroškega dodatka je potrebno izpolniti vlogo za uveljavitev pravice do otroškega dodatka in jo predložiti oz. poslati pristojnemu centru za socialno delo, ki je pristojen glede na prebivališče otroka. Če se pravica uveljavlja v roku 90 dni od rojstva otroka, se prizna z mesecem rojstva otroka. Če se pravica uveljavlja kasneje, se prizna s prvim dnevom naslednjega meseca od vložitve vloge. Pravica se lahko uveljavlja kadarkoli do dopolnjenega 18. leta starosti otroka, za otroke starejše od 18. let pa le, če se šolajo, dokler imajo status učenca, dijaka, vajenca ali študenta, vendar najdalj do 26. leta starosti.

Otroški dodatek se določi glede na dohodke družine v preteklem oziroma predpreteklem letu, odvisno od tega, kdaj se vloga za otroški dodatek vloži. Dohodek družine se razdeli na družinske člane in deli z povprečnim dohodkom v Sloveniji v preteklem oziroma predpreteklem letu. Glede na določitev dohodkovnega razreda se določi višina otroškega dodatka za posameznega otroka, ki je različna glede na število otrok v družini. Otroški dodatek se zviša za 20%, če predšolski otrok ni vključen v vrtec, ter za 10%, če samo eden od staršev izvršuje roditeljsko pravico.

Otroški dodatek znaša od 1. julija 2009 za posameznega otroka na mesec:

Dohodek na družinskega člana v % povprečne plače RS	Znesek otroškega dodatka za posameznega otroka		
	1. otrok	2. otrok	3. in naslednji otrok
Do 15%	112,95	124,24	135,55
Nad 15% do 25%	96,57	106,76	116,88
Nad 25% do 30%	73,60	82,26	90,89
Nad 30% do 35%	58,05	66,24	74,58
Nad 35% do 45%	47,47	55,40	63,27
Nad 45% do 55%	30,08	37,65	45,17
Nad 55% do 75%	22,56	30,08	37,65
Nad 75% do 99%	19,64	27,17	34,69

Vlogo se lahko vloži kadarkoli. Odločbo se lahko pričakuje v mesecu dni. Otroški dodatek se prizna s prvim dnevom naslednjega meseca od vložitve vloge za dobo enega leta. V mesecu, ko pravica poteče, je potrebno za nemoteno prejemanje otroškega dodatka vložiti novo vlogo z dohodki iz preteklega oz. predpreteklega leta.

Po 18. letu starosti otroka mora center za socialno delo preverjati upravičenost do otroškega dodatka glede na status otroka. Zato že v vlogi za otroški dodatek starši izjavijo, da se otrok šola, center pa preveri iz uradnih evidenc status otrok.

2. SLABOSTI SEDANJEGA SISTEMA UVELJAVLJANJA IN IZPLAČEVANJA OTROŠKIH DODATKOV:

Ugotavljanje vseh pogojev na katere je vezana določitev višini otroškega dodatka prinaša nekatere slabosti:

1. Ugotavljanje dohodkov družine iz preteklega oziroma predpreteklega leta.

Otroški dodatek se lahko uveljavlja kadarkoli, vendar se od januarja do marca tekočega leta upošteva dohodek družine v predpreteklem letu. Ta dohodek je možno pridobiti tudi po uradni dolžnosti iz uradnih evidenc. Od aprila do konca tekočega leta pa se ugotavlja dohodek iz preteklega leta, ki ga ni mogoče dokončno pridobiti iz uradnih evidenc DURS-a, ker so dokončni podatki znani šele kasneje, julija ali pa tudi kasneje. Podatke tako navedejo vlagatelji v vlogah za uveljavitev pravice do otroškega dodatka. Ministrstvo nato te podatke preverja oziroma primerja s podatki DURS-a, pri čemer prihaja do razlik, zaradi katerih morajo centri za socialno delo ponovno ugotoviti upravičenost do otroškega dodatka in višino le tega, ter preveč izplačani otroški dodatek poračunati oziroma izterjati. Posledica tega preverjanja so pritožbe in dodatno delo centrov za socialno delo, ter ministrstva, kot pritožbenega organa.

V zadnjem času ugotavljamo, da je sprememb v dohodkih veliko in upravičenci do otroškega dodatka zahtevajo, da se otroški dodatek prilagodi danim razmeram. Sedanji sistem ne omogoča takojšnjega odziva na spremembo, ki je nastala v družini, zato menijo, da sistem ni pravičen. Menijo, da bi bilo potrebno upoštevati tekoči dohodek družine.

2. Ugotavljanje statusa otroka

Starši uveljavljajo pravico do otroškega dodatka za otroka do 18. leta starosti, za otroke starejše od 18. let pa le, če se šolajo, dokler imajo status učenca, dijaka, vajenca ali študenta, vendar najdalj do 26. leta starosti. V ta namen morajo podati izjavo, da se otrok šola. Center

za socialno delo mora iz uradnih evidenc preveriti status otroka. Ker evidence šolajočih otrok niso popolne je to povezano z dodatnim delom, ter stroški pri pozivanju za pridobitev teh podatkov.

3. Ugotavljanje družinskih članov

Določitev višine otroškega dodatka je povezana tudi z številom družinskih članov. Tudi tukaj so upravičenci mnogokrat nezadovoljni, bodisi, da se jih upošteva kot družinske člane z njihovimi dohodki iz preteklega leta, kljub temu, da takrat niso bili člani družinske skupnosti in niso prispevali vanjo, bodisi, da so razmere v trenutku, ko uveljavljajo otroški dodatek drugačne, kot so bile v preteklem letu, iz katerega se upošteva dohodek.

3. ARGUMENTI ZA UVEDBO UNIVERZALNEGA OTROŠKEGA DODATKA

Zaradi zgoraj navedenih slabosti, ki jih je prineslo izvajanje Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkov in za lažje in bolj enostavno izvajanja te pravice, smo preučili univerzalne otroške dodatke v nekaterih državah EU.

Otroški dodatek je prejemek, ki ga prejme družina, ki ima enega ali več otrok. Ta dodatek ni vezan na sedanje, preteklo ali prihodnje dohodke. Družina mora živeti sedaj, otroci imajo potrebe, ki jih je potrebno zadovoljevati in njim nuditi pogoje za zdravo rast in razvoj, kasneje za izobraževanje in odraščanje v delovne ljudi in poštene državljane.

Iz zgoraj navedenega izhaja, da se predlog za enoten otroški dodatek preučuje glede primernosti za nadaljnjo obravnavo.

S spoštovanjem,

Pripravila:
Breda Skubic
SEKRETARKA

dr. Ivan SVETLIK
M I N I S T E R
Po pooblastilu
mag. Lea JAVORNIK NOVAK
SEKRETARKA